
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

8 september 2026

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Dagö, Rådhuset Visborg, 8 september 2026, klockan 09.00-12.15
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Rolf Öström (M), 1:e vice ordförande Johan Malmros (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Oscar Lindster (S) Eva Ahlin (C) Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Cajsa Örndén, stadssekreterare, RSF Klas Nilsson, stadssekreterare, RSF Anna Malm, kanslichef, RSF Roger Sundholm, ekonomidirektör, RSF, § 179 Claes Friberg, projektledare, TSF, § 179 Marlene Bernfalk Karlsson, tf administrativ direktör/ bitr. förvaltningschef, RSF, § 179-180 Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF, digital närvaro § 180-182 Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 180, 184-186 Caroline Thomasson, bostadsstrateg, RSF, § 180 Helena Olofsson, VD, GotlandsHem Boendeservice AB, § 180 Susanna Palomaa, enhetschef, RSF, § 181 Petra Thunegard Gråberg, näringslivsstrateg, RSF, § 181 Elin Ramsell, sakkunnig handläggare, RSF, § 182 Linda Ehrlin Sjöberg, strateg, RSF, § 183 Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 184-186 Frida Brunner, enhetschef, TSF, § 187 Max Sundberg Wallman, översiktsplanerare, TSF, § 187 Emil Persson, översiktsplanerare, TSF, § 187

Datum för justering

15 september 2026

Paragrafer

§ 179–188

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Cajsa Örndén

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Johan Malmros

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2026-09-08
Protokollet anslås	2026-09-16
Anslaget tas ned	2026-10-08
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 179	Tilläggsanslag sanering av Södervärnskolans skolgård	6
RS AU § 180	Hemställan om inrättande av kommunal bostadsförmedling	8
RS AU § 181	Information. Remiss. Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner	10
RS AU § 182	Remiss. Förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap	12
RS AU § 183	Ansökan om dispens från reglerna om dygnsvila i Allmänna Bestämmelserna (AB) § 13. Räddningstjänsten	14
RS AU § 184	Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhet på väg 143 mellan Visby och Roma	16
RS AU § 185	Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhetsåtgärder väg 140 Västerhejde-Tofta	19
RS AU § 186	Information. Utredning korsningen väg 149 och Sjalsövägen	21
RS AU § 187	Information. Uppdaterade riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del	23
RS AU § 188	Regiondirektörens information	27

RS AU § 179 Tilläggsanslag sanering av Södervärnsskolans skolgård

Ärendenummer: RS 2026/1302

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Begäran om tilläggsanslag om 3,5 miljoner kronor för saneringsåtgärder på Södervärnsskolans skolgård avslås.

Sammanfattning

Södervärnsskolans skolgård har sanerats efter föreläggande från tillsynsmyndigheten. Själva saneringsåtgärderna slutfördes 2025-12-18, men återställningen kunde inte utföras på grund av årstidens väderlek. Vidare inkom de sista fakturorna för dessa åtgärder efter bryt för årsbokslut, varför kostnaderna för dessa är ofinansierade i 2026 års budget. Det är för att täcka de inkomna fakturorna för sanering samt för att slutföra återställning av skolgård efter sanering som tekniska nämnden äskar om tilläggsanslag för 2026.

Bedömning

Enligt Region Gotlands policy för ekonomistyrning, beslutad av regionfullmäktige 2024-11-18, § 177 ska tilläggsanslag för befintlig verksamhet i princip inte förekomma. I undantagsfall kan nämnden begära tilläggsanslag. I ärendet ska framgå hur nämnden har prövat möjligheterna att inom ramen för nämndens totala verksamhet täcka avvikelserna. Väsentliga händelser av tillfällig karaktär som inte har kunnat förutses i budgetarbetet, kan motivera att tilläggsanslag medges.

En förutsättning är att regionens ekonomi tillåter en utökning. Ett tilläggsanslag gäller alltid bara innevarande år. Prognosen för Region Gotland pekar i aprilrapporten på ett negativt resultat och av det skälet bör tilläggsanslaget avslås. Kostnaden för sanering och återställning är dock inget som kan undvikas då det fanns ett föreläggande från tillsynsmyndighet.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att kostnaden ska belasta tekniska nämndens driftram för 2026. Regionstyrelseförvaltningen anser vidare att kostnaden ska rymmas inom tekniska nämndens driftram för 2026.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roger Sundholm, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen och Claes Friberg, projektledare, teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-21

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-17

RS AU § 180 Hemställan om inrättande av kommunal bostadsförmedling

Ärendenummer: RS 2026/832

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Hemställan anses besvarad och kommer att hanteras i kommande utredning gällande gemensam kommunal bostadsförmedling, enligt beslutad Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026-2029 (2026-06-16, RS 2023/1225).

Sammanfattning

Gotlandshem AB har (2026-03-20) inkommit med en hemställan om inrättande av kommunal bostadsförmedling. Bolaget vill inrätta en kommunal bostadsförmedling med rätt att ta ut köavgift och vill att Region Gotland uppdaterar bolagets ägardirektiv för att möjliggöra detta.

I Region Gotlands Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026-2029 (RF 2026-06-15-16, § 114) finns åtgärd 1: "Gemensam bostadsförmedling. Undersöka förutsättningar för en kommunal bostadsförmedling/kommunal bostadskö (både privata hyresvärdar och allmännyttan ingår)." Regionstyrelseförvaltningen har i uppdrag att genomföra den utredning som behövs inför ett eventuellt politiskt beslut om en gemensam bostadsförmedling.

I kommande utredning är frågan om organisatorisk hemvist för den kommunala bostadsförmedlingen en central del, den ska vidare omfatta köavgiftens storlek och möjligheter till differentierad taxa. Förvaltningen ser att det är av stor vikt att fler parter, inklusive privata fastighetsägare deltar.

Frågan om en gemensam bostadsförmedling har tidigare (2014) utretts av Region Gotland. Ett villkor från de privata fastighetsägarna på Gotland var då att en gemensam bostadsförmedling skulle bedrivas i ett neutralt bolag. Det finns idag åtta kommunala bostadsförmedlingar i landet, vilka förmedlar bostäder inom ett 60-tal kommuner. Av de åtta bostadsförmedlingarna drivs sju i neutrala bolag.

Gotlandshems begäran om revidering av ägardirektivet blir en fråga som får avgöras efter genomförd utredning.

Bedömning

Punkterna i Gotlandshem AB:s hemställan kommer att hanteras som en del i kommande utredning gällande gemensam kommunal bostadsförmedling som beslutats av regionfullmäktige i Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026-2029 (2026-06-16, RS 2023/1225).

Gotlandshems begäran om revidering av ägardirektivet blir en fråga som får avgöras efter genomförd utredning.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att Gotlandshem AB:s hemställan därmed är besvarad.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Caroline Thomasson, bostadsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Oscar Lindster (S) yrkar att beslutsmeningen ändras till:

Hemställan anses besvarad och kommer att hanteras i kommande utredning gällande gemensam kommunal bostadsförmedling, enligt beslutad Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026 – 2029 (2026-06-16, RS 2023/1225).

Ordförande ställer proposition på Oscar Lindsters yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Ansökan: Hemställan om inrättande av kommunal bostadsförmedling, inkom 2026-03-20

Bilaga: Utredning om kommunal bostadsförmedling, inkom 2026-03-26

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-26

RS AU § 181

Information. Remiss. Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Ärendenummer: RS 2026/1411

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Region Gotland avser att svara på remissen för delbetänkandet Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner (SOU 2026:32). Utredningen som handlar om kommuners förutsättningar att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner, och vilka incitament kommuner har, är viktig att kommentera utifrån Gotlands särskilda förutsättningar.

Nedan beskrivs de förslag och bedömningar som görs av utredningen samt förslag på vilka utgångspunkter som gäller för Region Gotlands kommande svar. Remissvaret är under beredning men ärendet lyfts redan nu till regionstyrelsen som en underhandsinformation. Ett färdigt förslag till remissvar kommer tas fram till nästa regionstyrelsens arbetsutskott den 1 oktober och sedan för beslut i regionstyrelsen den 26 oktober 2026.

Bedömning

Gotland, med sin unika ö-karaktär och pågående industriella klimatomställning (exempelvis inom cementindustrin och energiomställningen), är i starkt behov av de statliga riskavlastningsmekanismer som föreslås. Men, de förslag och bedömningar som görs av utredningen är i många fall inte applicerbara på en kommun som Gotland. Utredningen resonerar kring att åtgärder behöver anpassas efter typ av kommun, geografi och andra förutsättningar men anger samtidigt Business Swedens definition av så kallade High Potential Investments (HPI) som riktmärke. Enligt Business Sweden bör en HPI omfatta minst 1 miljard kronor i investeringsbelopp och minst 500 arbetstillfällen, men beroende på investeringens karaktär kan även lägre nivåer accepteras. En sådan nivå kommer sannolikt aldrig Gotland komma upp i med undantag för Heidelbergs eventuella omställning. Men även den skulle då endast tillfälligt ge en större ökning i arbetstillfällen.

Det är Gotland inte ensamma om, vilket framkom vid SKR:s remisshearing. Det är många kommuner i Sverige som inte kommer kunna ta del av utredningens förslag med den kravnivå som föreslås ovan. För den regionala utvecklingen och ekonomin i dessa kommuner är det emellertid fortfarande mycket viktigt med etableringar, oavsett etableringens storlek. För kommuner som Gotland är det viktigt att kommentera utredningens förslag med

utgångspunkt från kommuners olika specifika förutsättningar – som i Gotlands fall det unika ö-läget.

Region Gotland anser att det är viktigt att staten tar ansvar för att stödja etableringar i hela Sverige. Detta innebär således att utredningens förslag behöver vidareutvecklas så att även kommuner som Gotland ska kunna vara föremål för såväl större, men även mindre, företagsetableringar och företagsexpansioner med åtnjutande av statligt stöd. Region Gotland anser att detta behöver beaktas i denna utredning eller i en ny utredning.

För Gotlands del handlar det om att flera verktyg måste anpassas för att fungera effektivt i en funktionellt isolerad region (ö-läge) där traditionell arbetspendling över kommungränser är fysiskt omöjlig. Urvalet måste ta hänsyn till relativ storlek (etableringens storlek i förhållande till kommunens bofasta befolkning). En eller flera mindre etableringar på Gotland får stora strukturella effekter lokalt, även om investeringen i kronor räknat understiger de summor som exemplifieras med ovan. Förslagen behöver relateras till andra politikområden såsom regional- och landsbygds politik där platsutveckling även i mindre kommuner stödjer Sveriges utveckling som motor för expanderande företagskommuner.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Petra Thunegard Gråberg, näringslivsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner, delbetänkande (SOU 2026:32) 2026-06-12

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-27

RS AU § 182

Remiss. Förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Ärendenummer: RS 2026/1537

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Den 1 januari 2026 trädde nya regler om hälso- och sjukvårdens beredskap i kraft. De nya reglerna finns i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF, och syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap i händelse av kris eller krig.

De nya reglerna riktar sig till kommuner och regioner i egenskap av sjukvårdshuvudmän.

De nya reglerna innebär bland annat att kommuner och regioner ska:

- erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituationer och höjd beredskap,
- hjälpa varandra vid katastroftillstånd,
- planera för katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade och sjuka,
- lagerhålla sjukvårdsprodukter.

Det har också införts regler för beslut om hjälp och beslut om kvalificerat katastroftillstånd och vad som ska gälla under sådana förhållanden.

Den 24 april 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap. Enligt uppdraget ska Socialstyrelsen förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av de bestämmelser som föreslås, bland annat när det gäller skyldigheten att erbjuda vård under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Om lagförslaget kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (LKRB) realiserar innebär det att kommuner och regioner ska tillämpa LKRB på all sin verksamhet, även hälso- och sjukvården. Det innebär att de generella bestämmelserna i LKRB tillämpas tillsammans med bestämmelserna om hälso- och sjukvårdens beredskap i HSL, HSF och Socialstyrelsens föreskrifter.

Av förslaget till LKRB följer bland annat att kommuner och regioner under fredstida krissituation och höjd beredskap ska ha förmåga att fullgöra sina författningsenliga uppgifter. Kommuner och regioner ska vidare enligt

förslaget anta en övergripande plan för sin planering och sina förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap samt utarbeta de planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att fullgöra sina författningsenliga uppgifter. För kommuner och regioner innebär detta till exempel krav på att utarbeta planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa i enlighet med 16 a kap. 1 § HSL. Samtidigt måste kommuner och regioner också tillämpa de bestämmelser om planering av hälso- och sjukvården som finns i HSL och HSF.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har samordnat ärendet tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt socialförvaltningen. Samtliga tre förvaltningar stödjer Socialstyrelsens förslag. Förslaget tydliggör intentionerna med lagen och förordningen som underlättar Region Gotlands arbete med att fortsatt utveckla beredskapen för den regionala och kommunala hälso- och sjukvården. Förslaget tydliggör bland annat vikten av att regional och kommunal hälso- och sjukvård samplanerar sitt beredskapsarbete.

Därtill gör förvaltningarna ett generellt konstaterande att Gotlands geografiska förutsättningar och förväntad roll i Sveriges totalförsvar samt i Natos kollektiva försvar medför särskilda behov och utmaningar för hälso- och sjukvården. Det gäller till exempel inom lagerhållning, transporter och försörjningsförmåga. Gotlands roll i totalförsvaret är en nationell angelägenhet som inte Region Gotland kan bekosta.

I Socialstyrelsens konsekvensutredning bedöms att förslaget inte medför ökade kostnader. Förvaltningarna gör i huvudsak liknande bedömning, dock kan förslaget innebära något ökade kostnader på grund av kompetenshöjande insatser och förändrade arbetssätt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Elina Ramsell, sakkunnig handläggare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att justeringar ska göras i underlag utifrån arbetsutskottets inspel.

Ordföranden ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2026:xx) om hälso- och sjukvårdens beredskap, Socialstyrelsens, inkom 2026-06-17
Konsekvensutredning, Socialstyrelsen, inkom 2026-06-17
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-31
Yttrande Region Gotland 2026-09-29

RS AU § 183 Ansökan om dispens från reglerna om dygnsvila i Allmänna Bestämmelserna (AB) § 13. Räddningstjänsten

Ärendenummer: RS 2026/1648

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Räddningstjänsten i Region Gotland beviljas dispens från reglerna om dygnsvila i § 13 Allmänna bestämmelser, i enlighet med tidigare beslut från Arbetsstidsnämnden, 2024-07-25, för att säkerställa samhällets ansvar för liv och hälsa, egendom och miljö.

Sammanfattning

Avdelningen för beredskap och säkerhet ansöker om dispens för räddningstjänstens personal från regler om dygnsvila för brandmän, ställföreträdande styrkeledare och styrkeledare som tjänstgör enligt Allmänna bestämmelser eller Bilaga R. Dispensen söks fram till och med 2027-09-30.

Bedömning

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att avsteg från arbetstidsreglerna kan motiveras utifrån den relativt låga arbetsbelastningen vilket möjliggör vila under dygnspass.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att detta inte påverkar ekonomin.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2023-12-13, § 445

Riskbedömning förändring av arbetstid 2025-09-24

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-09-02

RS AU § 184 Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhet på väg 143 mellan Visby och Roma

Ärendenummer: RS 2026/1343

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Trafiksäkerhet på väg 143 mellan Visby och Roma, i syfte att möjliggöra förbättrad trafiksäkerhet för alla trafikanter längs med sträckan, samt förbättrad tillgänglighet med cykel.

Bakgrunden till utredningen är att hastigheten bedöms vara för hög i förhållande till vägens trafiksäkerhetsstandard på den sträcka där hastighetsgränsen är 90 km/tim, samt att Region Gotland pekat ut sträckan Visby–Roma i den regionala cykelplanen som prioriterad att tillgängliggöra för cykling. Tidigare dialoger avseende önskemål om förbättrad trafiksäkerhet inom Roma tätort utgör också en del av bakgrunden.

Arbetsgruppen har utgjorts av Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen med stöd av konsultbyrån Kreera samhällsbyggnad.

Rekommenderade åtgärder presenteras som en enskild åtgärd och två paket:

Enskild åtgärd: Hastighetsåtgärd på sträcka med 90 km/tim genom sänkt hastighet till 80 km/tim. Åtgärden innebär en restidsförlängning om 52 sekunder. Utredningen visar att det inte finns några andra lämpliga åtgärder som kan bidra till en väsentlig förbättring av trafiksäkerheten på sträckan.

Paket A – Trafiksäkerhetshöjande åtgärder innehåller ett tiotal åtgärder som bland annat rör hastighetssäkring av ett övergångsställe och förbättrad tillgänglighet vid två busshållplatser.

Paket B – Ökad tillgänglighet och trafiksäkerhet med cykel mellan Visby och Roma innehåller åtgärderna separerad gång- och cykelväg med helårsunderhåll på sträckan Visby–Svajde, separerad gång- och cykelväg utan vinterunderhåll (sommarcykelväg) på sträckan Svajde–Roma kyrkby samt separerad gång- och cykelväg med helårsunderhåll på sträckan Roma Kyrkby–Roma.

Region Gotland har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Bedömning

Region Gotland lyfter i *länsplan för regional transportinfrastruktur 2022-2033* behovet av en åtgärdsvalsstudie på väg 143, bland annat mot bakgrund av trafiksituationen i Roma. I *Regional cykelplan 2025-2035* pekas sträckan Visby–Roma ut som prioriterad att tillgängliggöra för cykling. Regionstyrelseförvaltningen bedömer det som positivt att det nu finns en åtgärdsvalsstudie framme som utrett båda dessa delar.

Att bygga cykelväg längs med statlig väg är dyrt vilket Region Gotland konstaterar bland annat i *Översiktsplan Vårt Gotland 2040*. Ändå är det cykelväg längs med statlig väg som utretts i denna åtgärdsvalsstudie. Det skulle möjligen gå att dra en cykelväg längs med parallellvägnätet till en mindre totalkostnad, men eftersom det inte skulle gå att finansiera via länsplanen har utredningen bedömt att en upprustning av det enskilda vägnätet för att möjliggöra en gen cykelväg mellan Visby och Roma inte är en framkomlig väg.

Åtgärdsförslaget om cykelväg är uppdelat i tre delsträckor, där den längsta sträckan mellan Svajde och Roma kyrkby föreslås genomföras som sommarcykelväg. Utifrån ställningstagande i översiktsplan *Vårt Gotland 2040* om att pendlingscykling ska gynnas går det att göra tolkningen att sommarcykelväg inte är tillräcklig standard. Regionstyrelseförvaltningen har dock tolkat följande skrivning i *Vårt Gotland 2040* som en ambition att söka andra lösningar än regelrätta cykelvägar, exempelvis sommarcykelvägar, för att på ett mer kostnadseffektivt sätt kunna utveckla cykelinfrastrukturen: *Dagens nybyggnadsstandard på gång och cykelvägar gör att de blir väldigt dyrt att bygga och därmed blir utbyggnadstakten långsam. En utredning bör genomföras för att anpassa standardkraven till Gotlands förutsättningar med mål att sänka byggkostnaden genom att bland annat att sänka kraven på bärighet.*

Region Gotland gör i översiktsplanen *Vårt Gotland 2040* ställningstagandet för att undvika ytterligare hastighetssänkningar ska nödvändiga breddningar och uträtningar av länsvägar prioriteras i den mån det går. Regionen bör driva denna fråga gentemot Trafikverket. Avseende 90-sträckan på väg 143 hade inte uträtning eller breddning gjort skillnad för Trafikverkets rekommendation. För att uppnå trafiksäkerhet med bibehållen 90-hastighet skulle vägen behöva separeras med mitträcke, vilket på grund av Försvarmaktens behov inte är aktuellt. Väg 143 är förhållandevis bred stora delar av nuvarande 90-sträcka, varför regionstyrelseförvaltningen bedömer att det möjligen kan finnas en viss oförståelse till varför en hastighetssänkning behöver genomföras. Bakgrunden är att vid en frontalkollision mellan två moderna personbilar som båda kör i max 80 km/tim är det sannolikt att förarna överlever. Vid hastigheter över 80 km/tim leder frontalkollisioner ofta till dödliga eller allvarliga skador även med moderna fordon. Mot bakgrund av att lägre hastighet ger stor påverkan på trafiksäkerheten, och relativt liten påverkan på restiden bedömer regionstyrelseförvaltningen att det är ett rimligt förslag.

I utredningen har regionstyrelseförvaltningen kontinuerligt lyft att vägen är viktig för tung trafik, och att alla åtgärder behöver analyseras utifrån hur det påverkar den tunga trafikens framkomlighet. Regionstyrelseförvaltningen har ställt frågor angående hur körbanehållsplats Lövsta kan påverka framkomligheten och i processen understrukt vikten av en bibehållen framkomlighet.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet lämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att kompletteringar ska göras i underlag enligt arbetsutskottets inspel.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhet på väg 143 mellan Visby och Roma.

Trafikverket inkom 2026-08-24

PM Belysning ÅVS väg 140 och väg 143, Gotland. Trafikverket inkom 2026-08-24

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-24

Yttrande Region Gotland 2026-09-29

RS AU § 185 Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhetsåtgärder väg 140 Västerhejde-Tofta

Ärendenummer: RS 2026/1344

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien *Trafiksäkerhetsåtgärder väg 140 Västerhejde-Tofta* i syfte att utreda effektiva trafiksäkerhetshöjande åtgärder på sträckan. Bakgrunden till utredningen är att hastigheten bedöms vara för hög i förhållande till vägens trafiksäkerhetsstandard på den sträcka där hastighetsgränsen är 90 km/tim. Åtgärderna syftar till att höja trafiksäkerheten för bilåkande, med minsta möjliga inverkan på framkomligheten för fordonstrafiken. I Tofta ska tillgänglighet och trafiksäkerhet för gående och cyklister utmed och tvärs väg 140 förbättras.

Arbetsgruppen har utgjorts av Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen med stöd av konsultbyrån Kreera samhällsbyggnad.

Åtgärdsförslagen presenteras som två paket: *Paket A – Hastighetsjustering* och *Paket B – Trafiksäkerhetshöjande åtgärder*. I paket A kan särskilt framhållas förslag om en permanent sänkning från 90 km/tim till 80 km/tim längs hela den befintliga 90-sträckan. Inriktningen är en permanent sänkning för att förbättra trafiksäkerheten hela året, eftersom flera av de allvarliga olyckorna som inträffat längs sträckan har skett utanför sommartid. En sänkning av hastigheten skulle innebära en förlängd restid med cirka 35 sekunder.

Paket B – Trafiksäkerhetshöjande åtgärder innehåller ett femtontal åtgärder, exempelvis förbättrad tillgänglighet och trafiksäkerhet runt ett antal utpekade busshållplatser.

Region Gotland har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Bedömning

I *Gotlands länsplan för transportinfrastruktur* perioden 2022–2033 lyfter Region Gotland behovet av en åtgärdsvalsstudie för väg 140 i länsplan. Behovet motiveras av utvecklingen av Visborgsområdet, försvarets återetablering i området, övrig exploatering längs med vägen, samt behovet av en gång- och cykelförbindelse mellan Visborgsområdet och Södra Hällarna. Utifrån det hade

en bredare geografisk avgränsning vart önskvärd, men åtgärdsvalsstudien svarar ändå upp mot en del av Region Gotlands önskemål.

Regionstyrelseförvaltningen upplever att det varit en bra process. Berörda aktörer och verksamheter inom Region Gotland har bjudits in att delta.

Region Gotland gör i översiktsplanen Vårt Gotland 2040 ställningstagandet *för att undvika ytterligare hastighetsänkningar ska nödvändiga breddningar och uträtningar av länsvägar prioriteras i den mån det går. Regionen bör driva denna fråga gentemot Trafikverket.* Avseende 90-sträckan på väg 140 hade inte uträtning eller breddning gjort skillnad för Trafikverkets rekommendation. För att uppnå trafiksäkerhet på väg 140 med bibehållen 90-hastighet skulle vägen behöva separeras med mitträcke. På grund av Försvarsmaktens behov är det inte aktuellt. Därmed bedömer Trafikverket i utredningen att en hastighetssänkning på 90-sträckan är nödvändig för att uppnå fullgod trafiksäkerhet. I praktiken skulle det innebära en restidsförlängning på cirka en halv minut. Tillsammans med en permanentad hastighet om 80 kilometer i timmen förbi regementet, efter att den cirkulationsplats och planskildhet som bekostas av Försvarsmakten/Fortifikationsverket är genomförd, innebär det en mer jämn hastighet över sträckan i sin helhet. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är ett rimligt förslag.

Åtgärdsvalsstudien kunde inte identifiera någon mer plats i Tofta att tillskapa en säker passage över vägen. Det handlar om att det inte finns tillräckligt tydliga målpunkter på båda sidor om vägen och att man då skulle riskera att personer ändå inte gick omvägen via passagen för att korsna vägen. Det är synd att ingen mer passage kunnat tillskapas, men regionstyrelseförvaltningen ifrågasätter inte slutsatsen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet lämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att kompletteringar ska göras i underlag enligt arbetsutskottets inspel.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Åtgärdsvalsstudie Trafiksäkerhetsåtgärder väg 140 Västerhejde-Tofta.

Trafikverket inkom 2026-08-24

PM Belysning ÅVS väg 140 och väg 143, Gotland. Trafikverket inkom 2026-08-24

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-24

Yttrande Region Gotland 2026-09-29

RS AU § 186 Information. Utredning korsningen väg 149 och Själsövägen

Ärendenummer: RS 2026/1345

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram *Utredning korsningen väg 149 och Själsövägen* i syfte att undersöka om det finns en åtgärd som kan förbättra trafiksäkerheten i korsningen utan att naturvärdena påverkas negativt. Bakgrunden till behovet är att det är en högt belastad korsning, speciellt under sommaren och att trafikolyckor och tillbud har förekommit i samband med vänstersväng från väg 149 till Själsö. Målet med utredningen är förbättrad trafiksäkerhet för bilåkande och cyklister i korsningen väg 149/Själsövägen.

Arbetsgruppen har utgjorts av Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen (RSF) och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen (TSF, tidigare TKF och SBF) med stöd av Kreera samhällsbyggnad.

I rapporten föreslås att gå vidare med en åtgärd som innebär ett vänstersvängkörfält i befintlig korsningsutformning, med oförändrade sekundärvägar. Detta kombineras med en förlängd gång- och cykelbana norrut samt ny passage (målad refug) strax norr om korsningen med Själsövägen. Busshållplatsläget i norrgående riktning kan behöva justeras i samband med åtgärd.

Region Gotland har möjlighet att lämna ett yttrande över utredningen. Efter att ärendet behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärder kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är positivt att det nu finns ett åtgärdsförslag för förbättrad trafiksäkerhet i Själsökorsningen.

Region Gotland har fått in synpunkter från allmänheten med önskemål om en förbättrad gång- och cykelväg mellan korsningen vid flygplatsen och Själsökorsningen. Nuvarande utformning utgörs av en målad gång- och cykelbana på båda sidorna om vägen. Från norr om Själsökorsningen övergår cykelvägen sedan i en separerad cykelbana på västra sidan om vägen. Utifrån dessa önskemål hade det varit positivt om utredningen landat i åtgärdsförslaget om förlängd separerad gång- och cykelväg söderut från Själsökorsningen till vägavsnittet i höjd med Snäck camping. Regionstyrelseförvaltningen bedömer dock att det utifrån kostnadsaspekten och Gotlands begränsade medel i

länsplan är en rimlig slutsats av utredningen att i detta läge välja bort den åtgärden. I Översiktsplan Vårt Gotland 2040 görs följande ställningstagande: *"Dagens nybyggnadsstandard på gång- och cykelvägar gör att det blir väldigt dyrt att bygga och därmed blir utbyggnadstakten långsam. En utredning bör genomföras för att anpassa standardkraven till Gotlands förutsättningar med mål att sänka byggkostnaden genom att bland annat att sänka kraven på bärighet."* En anpassning av de standardkrav som Trafikverket följer, *Vägars och Gators Utformning (VGU)*, bara för Gotland är inte aktuell, och då är det relevant med andra, mindre kostsamma sätt att tillgängliggöra vägnätet för cykling, som exempelvis målad gång- och cykelbana, så som det ser ut på sträckan idag.

Under processen har Region Gotland lyft behovet av en ny grodpassage, eftersom bedömningen är att stängningen av tidigare grodpassage beslutades på felaktiga grunder. Det är positivt att Trafikverket tagit till sig av dessa inspel och lyft in detta i åtgärdsförslaget. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Region Gotland inte behöver inkomma med något yttrande över rapporten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Trafikverket Utredning korsningen väg 149 och Själsövägen 2026-06-01

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-24

RS AU § 187 Information. Uppdaterade riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del

Ärendenummer: RS 2026/1450

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Försvarmakten inkom till Region Gotland den 29 maj 2026 med ett underlag gällande en kommande uppdatering av fem riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del, påverkansområde övrigt inom Gotlands län. Försvarmaktens process innebär att ingen formell remittering genomförs och myndigheten har aviserat att ett beslut kring uppdateringen av riksintresseanspråken kommer ske efter sommaren 2026. Ett uppföljande möte med Försvarmakten kommer hållas hösten 2026 med representanter från bland annat enheten strategisk planering inom teknik och samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppdateringen innebär i samtliga fall att riksintresseanspråken utökas. Nedan anges riksintresseanspråken med Försvarmaktens beteckning:

TM0516 (Sudret), TM0517 (Östergarnslandet), TM0597 (Buttle/Vänge), TM0580 (Södra Fårö) och TM0520 (Norra Fårö).

Hantering av ärendet

Försvarmakten efterfrågade en skriftlig sammanställning över de planer och projekt som den kommande uppdateringen omfattar. Vidare begärde Försvarmakten att förvaltningen skulle inkomma med sammanställningen innan semesterperioden 2026. Region Gotland har gjort en övergripande sammanställning av de planer och projekt som kan komma att påverkas av den kommande uppdateringen av riksintresseanspråken. Synpunkter har inhämtats från enhet mark- och exploatering, enhet detaljplan och VA-avdelningen. Förvaltningens redogörelse utgör inte ett ställningstagande till, eller bedömning av Försvarmaktens kommande revidering, utan ska enbart ses som en sammanställning av planer och projekt som omfattas av den kommande utökningen av riksintresseanspråken och som därmed kan komma att påverkas.

Region Gotland översände sammanställningen till Försvarmakten 2026-07-01. I samband med detta informerades Försvarmakten skriftligen om att myndigheten bör genomföra en formell remittering så att Region Gotland ges möjlighet att ta ställning till kommande uppdateringar av riksintresseanspråken och inkomma med eventuella synpunkter innan beslut fattas.

Information om Försvarmaktens kommande uppdatering av riksintresseanspråken lyftes till miljö- och byggnämnden, 2026-09-16 och tekniska nämnden, 2026-09-17.

Konsekvenser av Försvarmaktens kommande uppdatering av riksintresseanspråken

Utökningen av de fem riksintresseanspråken kommer innebära att de krav som i dagsläget ställs inom de rådande riksintresseanspråkens avgränsning utökas till de områden som kommer ingå i den nya avgränsningen. Detta innebär bland annat:

- Ett antal ärenden och åtgärder ska remitteras till Försvarmakten.
- Utökad lovplikt.
- Krav på underrättelse till-, och medgivande från Försvarmakten.

Utökningen innebär att flertalet planer och projekt, samt planerad markanvändning som i dagsläget ligger utanför rådande avgränsning för riksintresseanspråken, kommer att omfattas av den nya avgränsningen och därmed kan komma att påverkas. Flertalet av dessa är utvecklingsområden, utpekade i Översiktsplan Vårt Gotland 2040, för bland annat bostadsbebyggelse, verksamheter samt områden med kompletteringsmöjligheter. Ett antal är pågående och kommande detaljplaner samt pågående och kommande mark- och exploateringsprojekt. Föreslagen fast förbindelse mellan Fårösund och Fårö, Sträckor utpekade i Regional Cykelplan Gotland 2025–2035. Flertalet områden i Vänge samt på Fårö som är utpekade i Region Gotlands Vattentjänstplan.

Bedömning

Förvaltningen anser att Försvarmakten bör genomföra en formell remittering så att Region Gotland ges möjlighet att ta ställning till kommande uppdatering av riksintresseanspråken och inkomma med eventuella synpunkter till länsstyrelsen innan beslut fattas. Förvaltningen har skriftligen informerat Försvarmakten om denna ståndpunkt. Förvaltningen bedömer att nuvarande process inte kan anses överensstämma med Hushållningsförordningen eller Boverkets vägledning.

Vidare konstaterar förvaltningen att om Försvarmakten har genomfört ett formellt samråd med Boverket och Länsstyrelsen i Gotlands län, så har myndigheten inte säkerställt att samrådet var så pass tilltaget i tid att det medgav att länsstyrelsen hade möjlighet att inhämta synpunkter från Region Gotland.

Konsekvenser av Försvarmaktens kommande utökning av riksintresseanspråk

Utökningen av de fem riksintresseanspråken innebär att de krav som i dagsläget ställs inom rådande riksintresseanspråk utökas till de områden som kommer att ingå i den nya avgränsningen. Detta innebär bland annat att ett antal ärenden och åtgärder måste remitteras till Försvarmakten för bedömning

av påtaglig skada på riksintresset. Vilka åtgärder som riskerar att skada riksintresset, eller området av betydelse, kan inte anges på förhand med hänsyn till den sekretess som råder för dessa intressen. Försvarsmakten gör således enskilda bedömningar beroende på ärendets förutsättningar.

Från och med den 1 december 2025 gäller ett nytt regelverk för bygglov genom ändringar i plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detta innebär att det inom och i anslutning till vissa områden som är av riksintresse för totalförsvarets militära del gäller utökad lovplikt för vissa åtgärder enligt 9 kap. 36 § PBL. Detta innebär att vissa åtgärder kräver bygglov enbart på grund av att åtgärder ska uppföras eller genomföras inom eller i anslutning till riksintresse för totalförsvaret, den militära delen.

Vidare ska miljö- och byggnämnden enligt 9 kap. 97 § underrätta och enligt 9 kap. 80 § erhålla medgivande från Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar i vissa ärenden rörande bygglov, marklov eller förhandsbesked inom eller i anslutning till riksintresse för totalförsvaret. Konsekvenserna av ovan blir att förutsättningarna för planering och lovgivning blir osäkra för både kommun och sökande.

Uppdateringen innebär i samtliga fall att riksintresseanspråken utökas. Nedan anges riksintresseanspråken med Försvarsmaktens beteckning:

TM0516 (Sudret), TM0517 (Östergarnslandet), TM0597 (Buttle/Vänge), TM0580 (Södra Fårö) och TM0520 (Norra Fårö).

- Utökningen innebär att flertalet planer och projekt, samt planerad markanvändning som i dagsläget ligger utanför rådande avgränsning för riksintresseanspråken, kommer omfattas av den nya avgränsningen och kan därmed komma att påverkas. Flertalet utvecklingsområden utpekade i Översiktsplan Vårt Gotland 2040 för bland annat bostadsbebyggelse, verksamheter samt områden med kompletteringsmöjligheter.
- Ett antal pågående och kommande detaljplaner samt pågående och kommande mark- och exploateringsprojekt.
- Föreslagen fast förbindelse mellan Fårösund och Fårö.
- Sträckor utpekade i Regional Cykelplan Gotland 2025–2035.
- Flertalet områden i Vänge samt på Fårö som är utpekade i Region Gotlands Vattentjänstplan.

I tillhörande, Utredning med kartunderlag, daterad 2026-07-14 presenteras en utförlig redogörelse med tillhörande kartunderlag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Max Sundberg Wallman, översiktsplanerare och Emil Persson, översiktsplanerare, teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Försvarmakten, presentation Gotlands län – information om uppdaterade riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del, inkom 2026-05-29

Utredning med kartunderlag, daterad 2026-07-14

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-24

RS AU § 188 Regiondirektörens information

Ärendenummer: RS 2026/692

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar arbetsutskottet om följande:

- Rekrytering.
- Vattenstaben.
- SE Alert.
- Strategisk samverkan inom vattenområdet.
- Öppna förskolan i Hemse.
- Bilfria dagen.
- Avfall Sveriges årsmöte 2030.
- Eventuell flytt av arbetsutskottets sammanträde, budgetavstämning, 13 oktober 2026.